

مجموعه سوالات طبقه بندی شده امتحانات نهایی و شبه نهایی فارسی یازدهم

رشته های
ریاضی . تجربی . انسانی . معارف

درس ۱ تا ۱۸ درس به درس

همراه با پاسخنامه

گردآورنده: ولی مسعودی

☎ ۰۹۱۱ ۱۷۸ ۱۷۰۷ 📍 Valimasoudi44

www.valimasoudi.ir

نوبت دوم

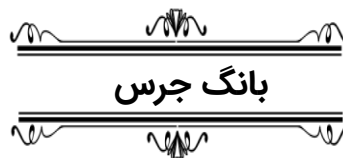
بخش دوم

درس ۱۰ تا ۱۸

از سؤال ۱۱۸ تا ۲۰۵

فصل پنجم: ادبیات انقلاب اسلامی

درس دهم

گنج حکمت: به یاد ۲۲ بهمن

قلمرو زبانی

معنی واژه

۱۱۸- معادل معنایی واژه‌های «خیک، رخصت، قطره، زدودن» را بنویسید.

(الف) جز تو که فرات، رشحه‌ای از یم توست
(ب) باید به مژگان رُفت گرد از طور سینین
(ج) به بار عام رحمت الهی راه یافتیم.
(د) دریا نشنیدم که کشد مَشک به دوش

۱۱۹- در بیت و عبارت زیر کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

(الف) جانان من برخیز بر جولان برانیم زان جا به جولان، تا خط لبنان برانیم
(ب) بزرگان طوایف برای رسیدن به حکومت‌های ولایات، کشور را میدان تاخت‌وتاز و کشتار و تباهی کرده‌اند.

۱۲۰- در ابیات زیر کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

(الف) جانان من برخیز و بشنو بانگ چاووش آنک امام ما عَلم بگرفته بر دوش
(ب) چون رایت عشق آن جهانگیر شد چون مه لیلی آسمان‌گیر

پاسخ

۱۱۸- خیچ: مشک (د) / رخصت: بار (ج) / قطره: رشحه (الف) / زدودن: رُفت (ب)

۱۱۹- جولان (مصراع دوم) و تاخت‌وتاز (ب) ← درس ۵: آغازگری تنها

۱۲۰- علم (الف) و رایت (ب) / عَلم: پرچم، بیرق / رایت: بیرق، پرچم، درفش / ← درس ۶: پرورده عشق

@valimasoudi44

املا

۱۲۱- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- الف) دل بر عبور از سدّ (خار / خوار) و خاره بندید
 ب) بانگ از جَرَس (برخواست / برخاست) وای من خموشم
 ج) (فرض / فرز) است فرمان بردن از حکم جلودار
 د) آنک امام ما (آلم / عَلم) بگرفته بر دوش

دستور

۱۲۲- نقش دستوری واژه «کعبه» در مصراع «ای کعبه به داغ ماتمت، نیلی پوش» با نقش کدام واژه در بیت زیر یکسان است؟
 «جانان من برخیز و بشنو بانگ چاووش آنک امام ما عَلم بگرفته بر دوش»

قلمرو فکری

درک مطلب

۱۲۳- مفهوم مشترک قسمت‌های مشخص شده را بنویسید. (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

- وقت است تا برگ سفر بر باره بندید
 دل بر عبور از سدّ خار و خاره بندید
 وادی پر از فرعونیان و قبطیان است
 موسی جلودار است و نیل اندر میان است

۱۲۴- با توجه به بیت «جز تو که فرات، رَشحه‌ای از یمِ توست / دریا نشنیدم که کِشد مَشک به دوش»:
 الف) بیت فوق کدام ویژگی حضرت ابوالفضل را توصیف می‌کند؟ بخشندگی یا عظمت؟
 ب) کدام واژه‌ها تقابل مفهومی دارند؟

۱۲۵- مفهوم و مصداق واژه مشخص شده در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها تفاوت دارد؟

- الف) جانان من برخیز و بشنو بانگ چاووش
 ب) مقصد دیار قدس همپای جلودار
 ج) یعنی کلیم آهنگ جان سامری کرد
 د) وادی پر از فرعونیان و قبطیان است

۱۲۶- با توجه بیت «فرمان رسید این خانه از دشمن بگیرید / تخت و نگین از دست اهریمن بگیرید» مصداق «دشمن» را در بیت زیر مشخص کنید.

- یعنی کلیم آهنگ جان سامری کرد
 ای یاوران، باید ولی را یآوری کرد

۱۲۷- با توجه به مفهوم بیت زیر، تأسف و اندوه شاعر از چیست؟

- از هر کران بانگ رحیل آید به گوشم
 بانگ از جَرَس برخاست وای من خموشم

پاسخ

- ۱۲۱- الف) خار / خار (تیغ گیاه): هم‌آوا با خوار (پست، ذلیل) ب) برخاست / خاست (برخواست، بلند شد) هم‌آوا با خواست (طلبید، خواهش، اراده) ج) فرض / قَرَض: واجب، ضروری [فرز: چالاک، چابک] د) علم / عَلم (پرچم، بیرق) هم‌آوا با آلم (درد و رنج)
 ۱۲۲- امام / کعبه و امام نقش نهاد دارند. ای [کسی که] کعبه به داغ ماتمت، نیلی پوش است. (حذف منادا و فعل «است») / نیلی پوش: مسند / جانان: منادا / بانگ: مفعول / علم: مفعول ۱۲۳- وجود مشکلات و موانع ۱۲۴- الف) عظمت ب) رَشحه (قطره) و یم (دریا)
 ۱۲۵- گزینه د / قبطیان به جای اسرائیلی‌ها به کار رفته اما منظور از سایر موارد مشخص شده امام خمینی است.
 ۱۲۶- سامری / سامری: نام مردی از بنی اسرائیل که مردم را به پرستش گوساله طلایی فراخواند.
 ۱۲۷- سکوت و بی حرکتی، علی‌رغم خیزش همگانی

درس یازدهم

یاران عاشق

شعرخوانی: صبح بی‌تو

قلمرو زبانی

املا

۱۲۸- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف (صفر / سفر) بر مدار خطر کرده‌اند ب (خواستم / خاستم) از رنجش دوری بگویم، یادم آمد

دستور

۱۲۹- با توجه به انواع صفت بیانی، ساخت کدام واژه در هر گروه با بقیه متفاوت است؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

الف ۱- سحرزاد ۲- زخم‌دار ۳- جهان‌آفرین ۴- نیلی‌پوش
ب ۱- ایرانی ۲- کبریایی ۳- نورانی ۴- شکاری

۱۳۰- کدام گزینه «صفت فاعلی» مطابق ساختار واژه «توانا» است؟

الف رؤیا ب کوشا ج چرا د پروا

۱۳۱- برای الگوهای زیر نمونه مناسب از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف اسم + ین = صفت نسبی (سنگین - غمگین) ب اسم + گر = صفت فاعلی (توانگر - زرگر)

۱۳۲- براساس الگوی «اسم + بن مضارع = صفت» یک واژه مثال بنزید.

۱۳۳- در عبارت «پادشاه ستمگر شبی در خواب می‌بیند سه تن مرد جنگی قصد او می‌کنند و یکی از آنان او را به ضرب گرز از پا درمی‌آورد.»

الف) یک صفت بیانی فاعلی و یک صفت بیانی نسبی مشخص کنید. ب) چند ترکیب اضافی به کار رفته‌است؟

۱۳۴- با توجه به بیت «بین لاله‌هایی که در باغ ماست / خموشند و فریادشان تا خداست» به پرسش‌ها پاسخ دهید.

الف) نقش دستوری «خموش» را بنویسید. ب) مرجع ضمیر «شان» را مشخص کنید.
ج) رابطه معنایی «لاله و باغ» را بنویسید. د) فعل «است»، در مصراع اول، اسنادی است یا غیراسنادی؟

پاسخ

۱۲۸- الف) سفر / مسافرت هم‌آوا با صَفَر (ماه قمری) ب) خواستم / خواستن (طلب کردن) هم‌آوا با خاستن (برخاستن، بلند شدن)

۱۲۹- الف) ۱ (سحرزاد = سحرزاده: صفت مفعولی و بقیه کلمات: صفت فاعلی) ب) ۳ (نورانی: اسم + انی و بقیه کلمات: اسم + ی)

۱۳۰- گزینه «ب» / واژه «کوشا» مانند «توانا» از بن مضارع + «ا» ← صفت فاعلی / الف) اسم / ج) بن مضارع + «ا» ← اسم /

د) اسم / الف) در رؤیا و پروا مال خود کلمه است (۱۳۱- الف) سنگین: سنگ (اسم) + ین / غمگین: غم + گین / ب) زرگر (توانگر: بن + گر)

۱۳۲- خداشناس، درس خوان (۱۳۳- الف) صفت فاعلی: ستمگر / صفت نسبی: جنگی ب) دو تا: قصد او - ضرب گرز

۱۳۴- الف) مسند (خموش هستند) / ب) لاله‌ها ج) تضمن د) غیراسنادی (وجود دارد)

***** قلمرو ادبی *****

حفظ شعر

۱۳۵- بیت زیر را به شکل درست کامل کنید.

جغد بر ویرانه می خواند به انکار تو اما

۱۳۶- مصراع به هم ریخته زیر را مرتب کنید. سپس بیت را به صورت کامل بنویسید.

«است - بی تو - عشق بازی - کار - تعطیل - می گویند»

۱۳۷- بیتی از شعر «صبح بی تو» سروده قیصر امین پور بنویسید که در آن واژه های «قفل» و «کلید» (هر دو) به کار رفته است.

***** قلمرو فکری *****

معنی شعر

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۱۳۸- معنی بیت زیر را به نثر روان بنویسید.

از آنها که خونین سفر کرده اند سفر بر مدار خطر کرده اند

درک مطلب

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۱۳۹- مصراع دوم بیت زیر به چه مفهومی اشاره دارد؟

چه جانانه چرخ جنون می زنند دف عشق با دست خون می زنند

۱۴۰- مفهوم کلی بیت «مگو سوخت جان من از فرط عشق / خموشی است هان، اولین شرط عشق» بر چه نکته ای تأکید می کند؟

پاسخ

۱۳۵- خاک این ویرانه ها بویی از آن گنجینه دارد

۱۳۶- بی تو می گویند تعطیل است کار عشق بازی عشق اما کی خبر از شنبه و آدینه دارد

۱۳۷- ناگهان قفل بزرگ تیرگی را می گشاید آن که در دستش کلید شهر پرآینه دارد

۱۳۸- از آنها که به شهادت رسیدند و خطر را پذیرفتند

۱۳۹- باشتیاق به استقبال شهادت رفتن

۱۴۰- سکوت و رازداری

فصل ششم: ادبیات حماسی

درس دوازدهم

کاوه دادخواه

گنج حکمت: کاردانی

قلمرو زبانی

۱۴۱- معادل معنایی واژه‌های «تنها، فریاد، آشپز، شتابان» را بنویسید.

- (الف) از هر طرف، نفیر برآمد. کشتی گیر پایش بگرفت. (ب) استعداد مجرد، جز حسرت روزگار نیست.
(ج) سبک سوی پیران آن کشورش (د) در لباس خوالیگری چالاک، خورش‌هایی حیوانی به او می‌خوراند

۱۴۲- در ابیات زیر، کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

- (الف) هم آنگه یکایک ز درگاه شاه برآمد خروشدین دادخواه
(ب) ناگهان قفل بزرگ تیرگی را می‌گشاید آن که در دستش کلید شهر پرآینه دارد

۱۴۳- معادل معنایی واژه مشخص شده در کدام گزینه نیامده است؟

- «این شیخ همیشه شاب، پیرترین و جوان‌ترین شاعر زبان فارسی، معلم اول، که هم هیبت یک آموزگار را دارد و هم مهر یک پرستار، چشم عقاب و لطافت کبوتر.»
(الف) بگیر ای جوان، دست درویش پیر (ب) منم پور ایران و نام آورم (ج) به شهر اندرون هر که بُرنا بُدند

املا

۱۴۴- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- (الف) هنر (خار / خوار) شد، جادویی ارجمند (ب) بدر در میدان او (هلالی / حلالی) بودی و رستم به دستان او زالی.
(ج) همان‌گه ز بازار (برخواست / برخاست) گرد (د) سپاهی بر او انجمن شد، نه (خرد / خورد)

دستور

۱۴۵- اجزای جمله دوم بیت زیر را مطابق زبان معیار مرتب کنید.

«خروشید و زد دست بر سر ز شاه که شاهان منم کاوه دادخواه»

پاسخ

۱۴۱- تنها: مجرد (ب) / فریاد: نفیر (الف) / آشپز: خوالیگر (د) / شتابان: سبک (ج)

۱۴۲- یکایک (الف) و ناگهان (ب) / یکایک: ناگهان / ← درس ۱۱: شعرخوانی: صبح بی‌تو

۱۴۳- گزینه ب / شاب: برنا، جوان / پور: پسر، فرزند مذکر / ← درس ۹: ذوق لطیف + درس ۱: نیکی

۱۴۴- (الف) خوار (ب) هلالی (ج) برخاست (د) خرد

توضیحات: (الف) خوار (پست، بی‌ارزش): هم‌آوا با خار (تیغ گیاه) (ب) هلال: ماه نو؛ ماهی که به شکل کمان است. [حلال: روا، جایز]

(ج) خاست (برخواست، بلند شد): هم‌آوا با خواست (طلبید، خواهش، اراده)

(د) خُرد (کوچک، کم): هم‌آوا با خورد (از مصدر «خوردن»): مثال: خردسال، خرده حساب، پول خُرد / سالخورده، خوردوخوراک، پس‌خورده

۱۴۵- ز شاه دست بر سر زد یا دست ز شاه بر سر زد.

۱۴۶- کاربرد «را» در بیت «بیوید کاین مهتر آهرمن است / جهان آفرین را به دل دشمن است» چیست؟

۱۴۷- تفاوت دستوری «م» در قافیه بیت زیر چیست؟

«یکی بی‌زیان مرد آهنگرم ز شاه آتش آید همی بر سرم»

۱۴۸- هریک از واژه‌های مشخص شده زیر، در گذر زمان مشمول کدام یک از وضعیت‌های چهارگانه است؟

الف) گر تیغ بارد گو ببارد، جان سپر کن
ب) سوگند به روی همچو ماهت
ج) لبی پر ز خنده، دلی پر امید

قلمرو فکری

درک مطلب

۱۴۹- بیت «هنر خوار شد جادویی ارجمند / نهان راستی، آشکارا گزند» به کدام پدیده اجتماعی اشاره دارد؟

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۱۵۰- مصرع دوم بیت «تو شاهی و گر ازدها پیکری / نباید زدن داستان، آوری» بر چه موضوعی تأکید دارد؟

۱۵۱- در بیت «شماریت با من نباید گرفت / بدان تا جهان ماند اندر شگفت»، کاوه از ضحاک چه درخواستی دارد؟

۱۵۲- با توجه به عبارت زیر، دوران کودکی فریدون شبیه زندگی کدام پیامبر الهی است؟

«سرانجام، یکی از ایشان می‌گوید که زبونی ضحاک به دست کسی انجام خواهد شد که هنوز از مادر نزاده‌است. همین اشاره کافی است که پادشاه بدمنش به جست‌وجوی چنین نوزادی فرمان دهد.»

۱۵۳- با توجه به عبارت «علم در همه بابی لایق است و عالم در آن باب بر همه فایق، استعداد مجرد، جز حسرت روزگار

نیست». نویسنده کدام عامل را در موفقیت مهم‌تر می‌داند؟

الف) داشتن علم ب) شایستگی ذاتی ج) نیروی بدنی

پاسخ

۱۴۶- نوع «را»: فک اضافه / جهان آفرین را دشمن: دشمن جهان آفرین (جهان آفرین: صفت جانشین اسم = خدای جهان آفرین)

۱۴۷- «م» در مصرع اول مخفف فعل اسنادی «هستم» است و در مصرع دوم، ضمیر و نقش آن «مضاف‌الیه» است. (بر سر من)

۱۴۸- الف) سپر: هم معنای قدیم خود را حفظ کرد و هم معنای جدید گرفت.

ب) سوگند: با از دست دادن معنای پیشین و پذیرفتن معنای جدید، به دوران بعد منتقل شد.

ج) خنده: با همان معنای قدیم و بدون تغییر به حیات خود ادامه می‌دهد.

۱۴۹- از بین رفتن ارزش‌ها (رواج ناهنجاری‌ها) / بی‌ارزش شدن فضایل اخلاقی

۱۵۰- مذاکره و گفت‌وگو کردن (داستان زدن: گفت‌وگو کردن، سخن گفتن)

۱۵۱- ضحاک برای اقدام ظالمانه خود حساب پس بدهد. (شمار گرفتن: حساب پس دادن)

۱۵۲- حضرت موسی (فرعون نیز در تکاپوی جستن کودکان به قصد پیدا کردن حضرت موسی بود).
۱۵۳- گزینه الف

حملة حیدری

درس چهاردهم

شعرخوانی: وطن

قلمرو زبانی

معنی واژه

۱۵۴- یک واژه در بیت «الف» با یک واژه در بیت «ب» رابطه معنایی مترادف دارد. آن‌ها را بنویسید.

الف) همه برده سر در گریبان فرو / نشد هیچ کس را هوس، رزم او
ب) زَنّخدان فروبرد چندی به جیب / که بخشنده، روزی فرستد ز غیب

۱۵۵- در ابیات زیر، کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

الف) چو آن آهنین کوه آمد به دشت / همه رزمگه کوه فولاد گشت
ب) نهادند آوردگاهی چنان / که کم دیده باشد زمین و زمان

۱۵۶- یک واژه در بیت «الف» با یک واژه در بیت «ب» رابطه معنایی مترادف دارد. آن‌ها را بنویسید.

الف) که ناگاه عمرو آن سپهر نبرد / برانگیخت ابرش برافشانند گرد
ب) به زیر باره می‌نالید از درد / سوار زخم‌دار نیم‌مرده

۱۵۷- در ابیات زیر، کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

الف) چنین آن دو ماهر در آداب ضرب / ز هم رد نمودند هفتاد حرب
ب) چو بگذشت از پسِ آن جنگ دشوار / از آن دریای بی‌پایاب، آسان

۱۵۸- کدام واژه‌ها در ابیات زیر، معنای مشترکی به ذهن می‌رسانند؟

الف) به‌سوی هژیر ژبان کرد رو / به پیشش برآمد شه جنگ‌جو
ب) شجاع غضنفر، وصی نبی / نهنگ یم قدرت حق، علی

پاسخ

۱۵۴- گریبان (الف) و جیب (ب) / درس ۱: نیکی

۱۵۵- رزمگه (الف) و آوردگاه (ب) / رزمگه ← مخفف رزمگاه، میدان جنگ / آوردگاه ← میدان جنگ، نبردگاه

۱۵۶- ابرش (الف) و باره (ب) ← (هر دو) به معنی «اسب» / ← درس ۳: در امواج سند

۱۵۷- حرب (الف) و جنگ (ب) / ← درس ۳: در امواج سند

۱۵۸- هژیر (الف) و غضنفر (ب) ← (هر دو) به معنی «شیر»

املا

۱۵۹- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- (الف) (آلم / عَلم) کرد شمشیر آن اژدها (ب) چنین آن دو ماهر در آداب (ضرب / زرب)
(ج) بزد بوسه بر دست او (جبرئیل / جبرعیل) (د) دفاع از وطن، کیش (فرزانگی / فرزانه‌گی) ست

۱۶۰- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- (الف) برِ مصطفی (بهر / بحر) رخصت دوید (ب) از او (خواست / خواست) دستوری اَمّا ندید
(ج) (بیافشرد / بیفشرد) چون کوه پا بر زمین (د) (بخایید / بخوایید) دندان به دندان کین

دستور

۱۶۱- کدام یک از واژه‌های مشخص شده، هستهٔ گروه خود نیستند؟

- دفاع از وطن، کیش فرزانه‌گی ست گذشتن ز جان، رسم مردانه‌گی ست

۱۶۲- با توجه به بیت «چو شیر خدا راند بر خصم، تیغ به سر کوفت شیطان دو دست دریغ»:

- (الف) هستهٔ اولین گروه اسمی به کاررفته در بیت، کدام کلمه است؟
(ب) در گروه مفعولی مصراع دوم، «هسته» کدام است؟

۱۶۳- در بیت زیر، واژهٔ «سپر» با کدام واژه نقش دستوری یکسان دارد؟

- «سپر بر سر آورد، شیر اله عَلم کرد شمشیر آن اژدها»

پاسخ

۱۵۹- شکل درست: (الف) علم / علم (پرچم، بیرق) هم‌آوا با آلم (درد و رنج) (ب) ضرب (ج) جبرئیل (د) فرزانه‌گی (= فرزانه + ی)

۱۶۰- (الف) بهر / بهر (برای) هم‌آوا با بحر (دریا) (ب) خواست (ج) بیفشرد / ب + افشرد = بیفشرد (د) بخایید

۱۶۱- «مردانه‌گی» وابستهٔ پسین برای «رسم» است و هسته نیست.

«وطن» ← هستهٔ گروه متممی / «کیش» ← هستهٔ گروه مسندی / «گذشتن» ← هستهٔ گروه نهادی است

۱۶۲- (الف) اولین گروه اسمی، «شیر خدا» است و هستهٔ آن «شیر» است.

(ب) «دو دست دریغ» گروه مفعولی و هستهٔ آن «دست» است.

۱۶۳- شمشیر / سپر و شمشیر (هر دو) ← مفعول هستند. / شیر اله سپر را بر سر آورد. آن اژدها شمشیر را علم کرد.

قلمرو ادبی

حفظ شعر

۱۶۴- با توجه به شعرهای حفظی در بیت زیر، برخی واژه‌ها جابه‌جا شده‌اند؛ آن‌ها را در جای خود قرار دهید.
«مرا در افلاک اوج عزت توست کیمیا چشمان من به خاک توست»

۱۶۵- ابیات زیر را به شکل درست کامل کنید.

الف) که با او چنین است پیمان من
ب) کسی کز بدی، دشمن میهن است

قلمرو فکری

درک مطلب

۱۶۶- واژه‌های مشخص شده در بیت زیر، معرف کدام شخصیت‌های تاریخی هستند؟
(نهایی خرداد ۱۴۰۳)
سپر بر سر آورد، شیر اله علم کرد شمشیر آن اژدها

۱۶۷- هریک از ابیات زیر در توصیف چه کسی است؟

الف) پیامد به دشت و نفس کرد راست پس آن‌گه باستاد هم‌رم خواست
ب) بر مصطفی بهر رخصت دوید از او خواست دستوری آما ندید
ج) حبیب خدای جهان‌آفرین نگه کرد بر روی مردان دین

۱۶۸- بیت «چنین آن دو ماهر در آداب ضرب ز هم رد نمودند هفتاد حرب» بیانگر حمله است یا دفاع؟

۱۶۹- شاعر در بیت زیر ضعیف و ناتوان شدن دشمن را در اثر چه عاملی می‌داند؟

چنان دید بر روی دشمن ز خشم که شد ساخته کارش از زهر چشم

۱۷۰- مفهوم مصراع دوم بیت «چو آن آهنین کوه آمد به دشت همه رزمگه کوه فولاد گشت» کدام گزینه است؟
الف) تنومندی عمرو ب) شجاعت عمرو ج) سرسختی عمرو

پاسخ

۱۶۴- مرا اوج عزت در افلاک توست به چشمان من کیمیا خاک توست

۱۶۵- الف) کنم جان خود را فدای وطن ب) به یزدان، که بدتر ز اهریمن است

۱۶۶- شیر اله: حضرت علی / اژدها: عمرو

۱۶۷- الف) عمرو بن عبدود ب) حضرت علی (ع) ج) پیامبر اسلام (ص) ۱۶۸- دفاع

۱۶۹- نگاه خشمگینانه حضرت علی (ع) ۱۷۰- گزینه الف: آن قدر تنومند بود انگار تمام میدان را پر کرد.

◀ برای دریافت بخش‌هایی از فایل pdf درسنامه فارسی دهم، یازدهم و دوازدهم

به سایت www.valimasoudi.ir مراجعه فرمایید.

کبوتر طوقدار

گنج حکمت: مهمان ناخوانده

قلمرو زبانی

معنی واژه

۱۷۱- معادل معنایی واژه‌های «انبوه، رفت‌وآمد، دوستداری، هوشمندی» را بنویسید.

الف) بدین خصلت پسندیده و سیرت ستوده در موالات تو صافی تر گردد. (ب) اختلاف صیادان آن جا متواتر.
ج) آن موش را زیر نام بود، با دَهای تمام (د) در حوالی آن بر درختی بزرگ گشن، خانه داشت

۱۷۲- در عبارت «می‌ترسم که اگر از گشادن عَقدِهای من آغاز کنی ملول شوی و بعضی از ایشان در بند بمانند و چون من بسته باشم - اگرچه ملالت به کمال رسیده باشد - اِهمال جانب من جایز نشمری.» واژه مشخص شده در کدام معنی نیامده است؟

الف) کوتاهی کردن (ب) سهل‌انگاری کردن (ج) آزردن کردن (د) کم‌کاری کردن

۱۷۳- در عبارات زیر، کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

الف) گفت: مرا بدین ملامت نباید کرد که من ریاست این کبوتران تکفل کرده‌ام.
ب) در هنگام بلا شرکت بوده‌است، در وقت فراغ موافقت اولی‌تر، و آلا طاعنان مجال وقعت یابند.

۱۷۴- در عبارات زیر، دو واژه از گزینه «الف» با دو واژه از گزینه «ب» با هم مترادف معنایی دارند. آن واژه‌ها را بیابید.
الف) صیاد پیش آمد و جال بازکشید و حبه بینداخت و در کمین بنشست.
ب) چندان که دانه بدیدند، غافل‌وار فرودآمدند و جمله در دام افتادند و صیاد شادمان گشت.

املا

۱۷۵- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) مرا (قضای / غزای) آسمانی در این ورطه کشید.
ب) ایشان حقوق مرا به طاعت و مناصحت (بگزاردند / بگذارند)
ج) در وقت (فراغ / فراق) موافقت اولی‌تر.
د) حالی (ثواب / صواب) آن باشد که به طریق تعاون قوتی کنید

۱۷۶- از میان گروه‌های زیر، املاي چهار واژه درست نیست؛ شکل درست آن‌ها را بنویسید.

مؤونت و مظاهرت - مجال وقعت - خصلت پسندیده - سیرت ستوده - صقت دوستان - قفای ایشان - بر سبیل اعتزار - دَهای تمام - مواجب صیادت - طاعت و مطاوعت - التفات نمودن

پاسخ

۱۷۱- انبوه: گشن (د) / اختلاف: رفت‌وآمد (ب) / دوستداری: موالات (الف) / هوشمندی: دها (ج)

۱۷۳- ملامت (الف) و وقیعت (ب) / ملامت: سرزنش / وقیعت: بدگویی، سرزنش، عیب‌جویی

۱۷۴- جال (الف) و دام (ب) / حبه (الف) و دانه (ب) ۱۷۵- الف) قضا / قضا (سرنوشت): هم‌آوا با غذا (خوراک) و غزا (جنگ)
ب) بگزاردند (ج) فراغ / فراغ: آسایش، آرامش [فراق: دوری، جدایی] (د) صواب / صواب (درست): هم‌آوا با ثواب (پاداش)

۱۷۶- شکل درست: معونت - ثقت - اعتذار - صیادت

دستور

۱۷۷- نوع «را» را مشخص کنید.

الف) آن موش را زیرا نام بود. (ب) این مرد را کاری افتاد که می‌آید.

قلمرو فکری

معنی نثر

۱۷۸- معنی عبارت زیر را به نثر روان بنویسید. (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

گرازان به تگ ایستاد.

درک مطلب

۱۷۹- عبارت «صیاد در پی ایشان ایستاد.» بیانگر توقف است یا حرکت؟

۱۸۰- با توجه به عبارت زیر، در چه صورت سرزنش کنندگان، بدگویی می‌کنند؟
«در هنگام بلا شرکت بوده‌است، در وقت فراغ موافقت اولی‌تر، و آلا طاعنان مجال وقیعت یابند.»

۱۸۱- با توجه به عبارت «مرا بدین ملامت نباید کرد که من ریاست این کبوتران تکفل کرده‌ام و ایشان را از آن روی بر من حقی واجب شده‌است.» چرا کبوتران، حقی بر گردن مطوقه دارند؟

۱۸۲- با توجه به عبارت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.
«مطوقه چون بدید که صیاد در قفای ایشان است، یاران را گفت: این ستیزه‌روی در کار ما به‌جَد است و تا از چشم او ناپیدا نشویم، دل از ما برنگیرد.»

الف) منظور از «ستیزه‌روی» چه کسی است؟ (ب) مطوقه راه ناامید کردن صیاد را در چه کاری می‌داند؟
ج) مفهوم عبارت مشخص‌شده، ناامیدی است یا نارضایتی؟

پاسخ

۱۷۷- الف) فک اضافه: نام آن موش زیرا بود (ب) حرف اضافه: برای این مرد کاری افتاد

۱۷۸- خرامان (با ناز و تکبر) شروع به دویدن کرد.

۱۷۹- حرکت / ایستاد: حرکت کرد

۱۸۰- در صورت عدم مشارکت و همراهی

۱۸۱- به دلیل پذیرش ریاست از سوی مطوقه

۱۸۲- الف) صیاد (ب) در معرض دید او نبودن (ج) ناامیدی

قصه عینکم

درس شانزدهم

روان خوانی: دیدار

معنی واژه

- ۱۸۳- معادل معنایی واژه‌های «دژ، آموختن، سرخ، سرزنش» را در عبارت‌های زیر بیابید.
 الف) گه‌گاه در محضر مدرس تلمذ می‌کرد. (ب) سنگ روی سنگ، برای ساختن ارکی به رفعت ایمان.
 ج) پدرم بدوبیراه می‌گفت. مادرم شماتتم می‌کردم. (د) پایم به توپ نمی‌خورد؛ بور می‌شدم.

۱۸۴- در عبارات زیر، کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟

- الف) مات و مبهوت، عینک کذا به چشمم است و خیره‌خیره معلم را نگاه می‌کنم.
 ب) معلم، قریب به یک دقیقه برّوبر چشم به قیافه و عینک من دوخت.

۱۸۵- معادل درست توضیحات زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- گروه‌های نمایشی دوره‌گردی بوده‌اند که با اجرای نمایش‌های روح‌وضی، اسباب سرگرمی و خنده مردم را فراهم می‌کردند.
 (قوال‌ها / دسته هفت‌صندوقی)

املا

۱۸۶- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- الف) آن را به چشم (گذاشتم / گذاشتم) که بروم (ب) به (غدري / قدری) این حادثه زنده است که
 ج) (قریب / غریب) به یک دقیقه برّوبر چشم به عینک و قیافه من دوخت. (د) مسائل جدی قابل (تأمل / تعمل) در چنته ندارد.

پاسخ

- ۱۸۳- دژ: ارک (ب) / آموختن: تلمذ (الف) / سرخ: بور (د) / سرزنش: شماتت (ج)
 ۱۸۴- خیره‌خیره (الف) و برّوبر (ب) / برّوبر: بادقت، خیره‌خیره
 ۱۸۵- دسته هفت‌صندوقی
 ۱۸۶- الف) گذاشتم (ب) قدری / قدر (اندازه چیزی، ارزش، توانایی): هم‌آوا با غدر: حيله، قریب
 ج) قریب / قریب (نزدیک، خویشاوند): هم‌آوا با غریب (بیگانه، دور از وطن) (د) تأمل

دستور

۱۸۷- نوع وابسته‌های پسین را در گروه‌های زیر مشخص کنید.

الف) همهٔ شاگردان کلاس (ب) این کتاب تعزیه (ج) نیمکت اول (د) لهجهٔ غلیظ شیرازی

۱۸۸- در عبارت زیر وابسته‌های پسین و نوع آن‌ها را مشخص کنید.

«معلم ما پیرمرد نکته‌گویی بود. من برای نشستن بر نیمکت اول کوشش نکردم. رفتم و در ردیف آخر نشستم.»

۱۸۹- نقش دستوری ضمیرهای مشخص‌شده را بنویسید.

الف) خانهٔ ما شکل دهاتی‌اش را حفظ کرده بود. (ب) خدایش بیمارزد، پدرم دریادل بود.

ج) مادرم شماتتم می‌کرد. (د) بعد از چانه زدن بسیار تصمیم به اخراجم گرفتند.

قلمرو فکری

درک مطلب

۱۹۰- گوینده در عبارت «متلکی می‌گفت که دو برادری مثل عَلم یزید می‌مانید. دراز دراز، می‌خواهید بروید آسمان، شوربا

بیاورید.» کدام ویژگی ظاهری را مورد انتقاد قرار می‌دهد؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

پاسخ

۱۸۷- الف) کلاس: مضاف‌الیه (ب) تعزیه: مضاف‌الیه

ج) اول: صفت شمارشی ترتیبی (د) در این گروه دو وابستهٔ پسین وجود دارد: غلیظ، شیرازی: صفت بیانی

۱۸۸- ما (مضاف‌الیه) / نکته‌گو: صفت بیانی / اول: صفت شمارشی / آخر: صفت شمارشی

۱۸۹- الف) مضاف‌الیه (دهاتی خود را) (ب) مفعول (خدا او را بیمارزد)

ج) مفعول (مادرم مرا شماتت می‌کرد) (د) مضاف‌الیه (اخراج من)

۱۹۰- درازی قد

فصل هشتم: ادبیات جهان

خاموشی دریا

* درس هفدهم

گنج حکمت: تجسم عشق

قلمرو زبانی

املا

۱۹۱- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) از شعله / به خاطر روشنائی اش / (سپاسگذاری / سپاسگزاری) کن ب) بار وظیفه‌ای را (بی‌رغبت / بی‌رقبت) به دوش کشید

دستور

۱۹۲- با توجه به شعر «گریه کنی اگر / که آفتاب را ندیده‌ای / ستاره‌ها را هم نمی‌بینی» کدام گزینه نادرست است؟

الف) «ستاره‌ها را هم / نمی‌بینی»، جمله پایه است. ب) آفتاب و ستاره‌ها مفعول هستند.
ج) واژه‌های «آفتاب و ستاره»، رابطه معنایی تناسب دارند. د) دو فعل مضارع التزامی وجود دارد.

۱۹۳- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

چراغدان را هم / که همیشه صبورانه در سایه می‌ایستد، از یاد مبر.

۱۹۴- واژه «بشقاب» با کدام یک از واژه‌های زیر رابطه معنایی «تضمن» می‌سازد؟

الف) آشپزخانه ب) چنگال ج) قاشق

قلمرو فکری

درک مطلب

۱۹۵- در سروده زیر منظور از کلمه مشخص شده چیست؟

هنگامی که / در فروتنی، / بزرگ باشیم، / بیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده‌ایم.

۱۹۶- مفهوم نهایی عبارت «آن که با بی‌میلی، خمیری در تنور نهد، نان تلخی و استاند که انسان را تنها نیم‌سیر کند.» توصیه

به چیست؟

پاسخ

۱۹۱- الف) سپاسگذاری ب) بی‌رغبت

۱۹۲- گزینه د (یک فعل مضارع التزامی وجود دارد: گریه کنی = گریه بکنی) / ندیده‌ای: ماضی نقلی / نمی‌بینی: مضارع اخباری

۱۹۳- همیشه، صبورانه: قید

۱۹۴- گزینه الف / بشقاب زیرمجموعه و یکی از مصادیق آشپزخانه است / بشقاب و قاشق و چنگال، رابطه «تناسب» دارند.

* نکته - در «تضمن»، یک واژه زیرمجموعه دیگری است. (یک واژه عام با یک واژه خاص): فوتبال و ورزش، دست و بدن، دریا و عمان.

۱۹۵- خداوند ۱۹۶- علاقه و عشق به کار داشتن

خوان عدل

درس هجدهم

روان خوانی: آذرباد - نیایش

قلمرو زبانی

معنی واژه

۱۹۷- در دو عبارت زیر، دو واژه مترادف وجود دارد. آن‌ها را بیابید.

الف) آذرباد شروع به تمرین کرده بود. از شعف و شور زندگی لرزش خفیفی بر اندام خود احساس می‌کرد.
ب) در چشم‌های درشتش، فروغی پیدا شد؛ به خاطرش آمد و از این رو مسرت یافت.

املا

۱۹۸- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) (خان / خوان) عدل خود را بر همگان گسترده
ب) بهره‌ای والاتر از (بهر / بحر) من نیست
ج) آن یکی ممدّ (حیات / حیاط) است
د) تا به برّ و (بهر / بحر) نشانمان باشند

دستور

۱۹۹- زمان و نوع فعل‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) درحالی‌که در آب فرورفته بود از درون خود ندایی شنید.
ب) پدرت حق داشت باید حماقت را کنار بگذاری.

۲۰۰- زمان و نوع فعل‌ها را بنویسید.

بگذار که سرخوش و سرمست به دوردست‌ها روم / و بر فراز سرم هیچ، جز اختران نبینم.

۲۰۱- بن ماضی و بن مضارع «دوختن» را بنویسید.

پاسخ

۱۹۷- شعف (الف) و مسرت (ب) ← (هر دو) به معنی: خوشی، شادمانی

۱۹۸- الف) خوان / خوان (سفره): هم‌آوا با خان (رئیس، خانه، مرحله)
ب) بهر / بهر (برای، بهره): هم‌آوا با بحر (دریا)

ج) حیات / حیات (زندگی): هم‌آوا با حیاط (فضا، محوطه) د) بحر

۱۹۹- الف) ماضی بعید ب) مضارع التزامی

۲۰۰- بگذار: فعل امر / روم (= بروم): مضارع التزامی / نبینم: مضارع التزامی

۲۰۱- بن ماضی: دوخت / بن مضارع: دوز

قلمرو ادبی

- ۲۰۲- «گوته» در عبارت زیر از کدام شاعر تأثیر پذیرفته است؟
(نهایی خرداد ۱۴۰۳)
«مگر نه راهنمای ما هر شامگاهان با صدای دلکش، بیتی چند از غزل‌های شورانگیز تو را می‌خواند تا اختران آسمان را بیدار کند و رهنان کوه و دشت را بترساند؟»

قلمرو فکری

درک مطلب

- ۲۰۳- سروده «و تو شکر خدا کن به هنگام رنج / و شکر او کن، به وقت رستن از رنج» بیانگر چه دیدگاهی است؟
- ۲۰۴- مفهوم کلی شعر «روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد، / زیرا هر دم به تلاش است تا که فرارود» چیست؟
- ۲۰۵- با توجه به سروده «هر نفسی را دو نعمت است: / دم فرودادن و برآمدنش؛ / آن یکی ممد حیات است، / این یکی مفرح ذات؛ / و چنین زیبا، زندگی درهم تنیده است» منظور از واژه‌های مشخص شده چیست؟

پاسخ

- ۲۰۲- حافظ
- ۲۰۳- در همه حال سپاسگزار خداوند باش
- ۲۰۴- روح در تلاش برای بازگشت به جایگاه آسمانی خود است
- ۲۰۵- آن یکی: دم فرودادن / این یکی: برآمدن دم

درسنامه کامل فارسی دهم، یازدهم و دوازدهم:

تهیه و تنظیم: ولی مسعودی

- بررسی دقیق قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- بررسی دقیق آرایه‌های ادبی و نکات دستوری ابیات و عبارات
- ارائه نمونه سؤالات امتحانات نهایی و شبه‌نهایی به صورت درس به درس همراه با پاسخنامه

قلمرو زبانی

معنی واژه

- ۲۰۶- از بین گروه‌واژه‌های زیر، معنای دو واژه نادرست است؛ درست آن‌ها را بنویسید.
 «پایمردی: شفاعت - چنبر: کمند - هژیر: خشمگین - زرخدان: چانه - خنیده: نامدار - مخنقه: گردن»

املا

- ۲۰۷- نوشتار کدام واژه داخل کمانک، کامل‌کننده مفهوم عبارت است؟
 الف) عزیزترین رفقای من حُسن سیرت را با (سباح / صباح) توأم داشت.
 ب) بزن زخم، این (مرهم / مرحم) عاشق است / که بی‌زخم مردن، غم عاشق است

- ۲۰۸- در هر عبارت املای یک واژه نادرست است؛ شکل صحیح آن‌ها را بنویسید.
 الف) چون موسم حج رسید، برخاست / اشتر طلبید و مهمل آراست
 ب) ایشان حقوق مرا به طاعت و مناصحت بگذارند و به معونت و مظاهرت ایشان از دست صیاد بجستم.
 ج) سپیده فردای گنجه با نحیب و صغیر گلوله‌های توپ روس، باز شد.
 د) دلم را بده عظم بر بندگی / نه چون بی‌غمانم هوسناک کن

- ۲۰۹- از میان گروه‌های زیر، املای دو واژه درست نیست؛ شکل درست آن‌ها را بنویسید.
 «الحاح و اسرار - رشحه و قطره - زهاب دیدگان - یغور و درشت - خوان و طبق - رغبت و خاست»

دستور

- ۲۱۰- وضعیت کدام واژه مشخص شده در گذر زمان همانند کلمه «محضر» در مصراع «بدرید و بسپرد محضر به پای» است؟
 الف) پای راست افگار شد. ب) اختلاف صیادان آنجا متواتر ج) پا در رکاب راهوار خویش دارند
 (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

پاسخ

- ۲۰۶- هژیر: شیر / مخنقه: گردن بند ۲۰۷- الف) صباح ب) مرهم
 ۲۰۸- الف) محمل ب) بگزارند ج) نهیب د) عزم ۲۰۹- اصرار - خواست
 ۲۱۰- ب / محضر و اختلاف تغییر معنا داده‌اند. محضر در گذشته به معنی استشهاده‌نامه اما امروز به معنی محل حضور، دفتر ثبت اسناد / اختلاف، در گذشته به معنی رفت‌وآمد اما امروز به معنی ناسازگاری داشتن

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۲۱۱- به سؤالات زیر پاسخ دهید.

الف) در کدام یک از ابیات زیر، جمله مرکب دیده می شود؟

۱- فرزند عزیز را به صد جهد / بنشانند چو ماه در یکی مهد

۲- مجنون چو حدیث عشق بشنید / اول بگریست، پس بخندید

ب) در بیت زیر، فعل مشخص شده را بنویسید.

«بگذار بر پشت زین خود معتبر بمانم.»

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۲۱۲- درستی و نادرستی هر عبارت را مشخص کنید.

الف) در بیت «نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست / چو چنگش، رگ و استخوان ماند و پوست» می توان از شیوه قرار گرفتن واژه در جمله به معنای کلمه «چنگ» پی برد. (درست / نادرست)

ب) در مصراع نخست بیت «زره لخت لخت و قبا چاک چاک / سر و روی مردان پر از گردوخاک» نوع «و» عطف است. (درست / نادرست)

ج) نقش دستوری واژه مشخص شده در عبارت زیر «قید» است. (درست / نادرست)
«شما جنگاوران سرافراز، در طول سال های دفاع، شجاعانه و مخلصانه جنگیدید.»

قلمرو ادبی

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۲۱۳- در کدام بیت، جناس همسان (تام) دیده می شود؟

الف) می گفت، گرفته حلقه در بر / کامروز منم چو حلقه بر در

ب) حکم جلودار است بر هامون بتازید / هامون اگر دریا شود از خون، بتازید

(نهایی خرداد ۱۴۰۳)

۲۱۴- آرایه مناسب موارد مشخص شده را بنویسید.

الف) اما چراغدان را هم / که همیشه صبورانه در سایه می ایستد، از یاد مبر

ب) این شیخ همیشه شاب، هم هیبت یک آموزگار را دارد و هم مهر یک پرستار

ج) کدام دانه فرورفت در زمین که نرُست؟ / چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟

پاسخ

۲۱۱- الف) ۲ (چو) پیوند وابسته ساز / مصراع اول: جمله پیرو / مصراع دوم: جمله پایه / «چو» در بیت ۱: حرف اضافه (مانند)

ب) مضارع التزامی

۲۱۲- الف) درست ب) نادرست (حرف ربط هم پایه ساز است) ج) درست

۲۱۳- الف) «در» (مصراع اول): حرف اضافه و (مصراع دوم): اسم (جناس همسان) / «بر» مصراع اول به معنی «آغوش» و مصراع دوم حرف اضافه (جناس همسان) / در گزینه «ب» «هامون» در هر دو مصراع به معنی دشت است.

۲۱۴- الف) نماد یا استعاره یا تشخیص یا مجاز (چراغدان) ب) متناقض نما (پارادوکس): شیخ همیشه شاب یا واج آرای (تکرار «ش») ج) تشبیه (دانه انسان)

- ۲۱۵- آرایه مشترک عبارت‌های زیر را بنویسید.
 - در ذهن عباس میرزا، تنها، معمای افت‌وخیزهای جنگ و شکست‌ها و پیروزی‌ها نبود که حضور سنگینی داشت.
 - مولانا طعن و ناسزای دشمنان را هرگز جواب تلخ نمی‌داد و به نرمی و حُسن خُلق، آنان را به راه راست می‌آورد.

- ۲۱۶- در عبارات زیر، گزینه درست را انتخاب کنید.
 (الف) شیخ عطار، کتاب «اسرارنامه» و «منطق‌الطیر» را به جلال‌الدین (مولانا) خُردسال هدیه داد.
 (ب) نثر درس «کاوۀ دادخواه» برگرفته از کتاب «چشمۀ روشن غلامحسین یوسفی» از نوع ادبیات تعلیمی است.
 (ج) شعر «در امواج سند» سروده «مهدی حمیدی شیرازی» و شرح دلاوری‌های جلال‌الدین خوارزمشاهی است.
 (د) کتاب «ماه نو و مرغان آواره» اثر یوهان ولفگانگ گوته و «دیوان غربی - شرقی» اثر رابیندرانات تاگور است.

- ۲۱۷- در هر گروه نام یکی از پدیدآورندگان آثار به‌درستی بیان نشده است؛ درست آن‌ها را بنویسید. (نهایی خرداد ۱۴۰۳)
 (الف) روزها: دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن - اسرارالتوحید: محمد عوفی - بهارستان: جامی
 (ب) روضۀ خلد: مجد خوافی - شلوارهای وصله‌دار: کامور بخشایش - هم‌صدا با حلق اسماعیل: سید حسن حسینی

- ۲۱۸- به سؤالات زیر پاسخ دهید.
 (الف) کدام‌یک از موارد زیر، تکمیل‌کننده مصراع «خواستم از رنجش دوری بگویم، یادم آمد» است؟
 ۱- عشق اما کی خبر از شنبه و آدینه دارد ۲- عشق با آزار خویشاوندی دیرینه دارد
 (ب) با توجه به شعر حفظی در بیت زیر، برخی واژه‌ها جابه‌جا شده‌اند؛ آنها را در جای خود قرار دهید.
 رود گر ذره‌ای ز خاکت به باد آن ذره به خون من آغشته باد

پاسخ

- ۲۱۵- حس‌آمیزی (حضور سنگین / جواب تلخ)
 ۲۱۶- گزینه ج درست است /
 در گزینه الف، عطار کتاب اسرارنامه را به مولانا هدیه داد / در گزینه ب، از نوع ادبیات حماسی است. / در گزینه د، کتاب «ماه نو و مرغان آواره» اثر رابیندرانات تاگور و «دیوان غربی - شرقی» اثر یوهان ولفگانگ گوته است.
 ۲۱۷- (الف) اسرارالتوحید: محمدبن منور (ب) شلوارهای وصله‌دار: رسول پرویزی
 ۲۱۸- (الف) عشق با آزار خویشاوندی دیرینه دارد
 (ب) رود ذره‌ای گر ز خاکت به باد به خون من آن ذره آغشته باد

قلمرو فکری

درک مطلب

۲۱۹- کدام عبارت، برابر معنایی هریک از مفاهیم زیر است؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

مفهوم

الف) نپذیرفتن ب) تغییر مسیر دادن

عبارت

۱- راه تافتن ۲- بخایید دندان به دندان کین ۳- تن دردادن ۴- از فرط هیجان لگه دویدن

۲۲۰- گوینده هر عبارت از کدام ویژگی اخلاقی برخوردار است؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

الف) آنچه دارم از اندک مایه حطام دنیا کفایت است.

ب) مرا نیز از عهده لوازم ریاست بیرون باید آمد و مواجب سیادت را به ادا رسانید.

ج) گویند ز عشق کن جدایی این نیست طریق آشنایی

۲۲۱- هریک از عبارات زیر بیانگر کدام دیدگاه است؟ (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

الف) مردمی که به خانه‌های تاریک و بی‌دریچه عادت کرده‌اند، از پنجره‌های باز و نورگیر، گریزان هستند؛ آخر چشمشان را می‌زند و خسته‌شان می‌کند.

ب) ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم باز همان جا رویم، جمله که آن شهر ماست

ج) و تو شکر خدا کن، به هنگام رنج / و شکر او کن، به وقت رستن از رنج

۲۲۲- برای هر عبارت، یک مفهوم ارزشمند بنویسید. (نهایی خرداد ۱۴۰۳)

الف) هر عصب و فکر به منبع بی‌شائبه ایمان وصل بود که خوب و بد را به‌عنوان مشیت الهی می‌پذیرفت.

ب) هنگامی که / در فروتنی، بزرگ باشیم، بیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده‌ایم.

پاسخ

۲۱۹- الف) ۳ ب) ۱

۲۲۰- الف) قانع بودن ب) مسئولیت‌پذیر ج) وفادار

۲۲۱- الف) سخت بودن تغییر عادت‌ها ب) بازگشت همه به عالم بالاست ج) تأکید بر شکرگزاری در هر شرایطی

۲۲۲- الف) اعتقاد به مشیت الهی ب) فروتنی شرط رسیدن به بزرگی است. (به نوشتن خود کلمه فروتنی نیز نمره تعلق می‌گیرد).

نمونه‌ای از درسنامه فارسی دهم - درس ۶: مهر و وفا

۵- صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد

قلمرو فکری: ای باد صبا، اگر دل مرا در زلف معشوق دیدی، محبتی کن و به دلم بگو که جای خود را حفظ کند. (زلف یار جایگاه دل عاشق)

قلمرو ادبی: «مورد خطاب قرار گرفتن صبا» و «گفتن به دل»: تشخیص و استعاره / بر، سر: جناس ناهمسان (ناقص) / باد صبا ← نماد پیام‌رسانی

قلمرو زبانی: * صبا: بادی که از طرف شمال شرقی وزد؛ باد بهاری / صبا: هم‌آوا با سبا (نام شهر بلقیس) / **دستور:** صبا: منادا / ضمیر «م» در مرا: مضاف‌الیه (دلِ من را) / دل: مفعول / ضمیر «ش» در بگویش: متمم (به او بگو) / مرجع ضمیر «ش» ← دل / جمله «جا نگه دارد» ← مفعول فعل «بگو»

← برای دریافت بخش‌هایی از فایل pdf درسنامه به سایت www.valimasoudi.ir مراجعه فرمایید

برای تهیه نسخه کامل درسنامه فارسی دهم، یازدهم و دوازدهم

با شماره ۱۷۰۷-۱۷۸-۰۹۱۱ تماس بگیرید.

نمونه‌ای از درسنامه فارسی دوازدهم - درس: شکر نعمت

* **فرآش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد.**
قلمرو فکری: [خداوند] به باد صبا دستور داده تا سبزه و چمن را همه جا بگستراند و به ابر بهاری فرمان داده تا گیاهان را در زمین پرورش دهد. (رویش سبزه‌ها و گیاهان به امر پروردگار)

قلمرو ادبی: فرآش باد صبا، دایه ابر بهاری، بنات نبات، مهد زمین: اضافه تشبیهی (باد صبا، ابر بهاری، نبات، زمین: مشبه؛ فرآش، دایه، بنات، مهد: مشبه‌به) [گهواره، دختران را پرورش می‌دهد و زمین گیاهان را] / گفتن به باد صبا، فرمودن به ابر بهاری: تشخیص و استعاره / فرش زمردین: استعاره از سبزه و چمن / فرآش، فرش، بگسترده: مراعات نظیر / بگسترده، بپرورد: سجع

قلمرو زبانی: * فرآش: فرش گستر، گسترنده فرش / زمرد: سنگ قیمتی به رنگ سبز / * دایه: زنی که به جای مادر به کودک شیر می‌دهد یا از او پرستاری می‌کن / * بنات: چ بخت، دختران / * نبات: گیاه، رُستنی / صبا (باد مشرق، نسیم): هم‌آوا با سبا (نام شهر بلقیس)

دستور: نوع «را» (هر دو) ← حرف اضافه به معنی «به» / فرآش و دایه: متمم / حذف فعل «است» بعد از «گفته» و «فرموده» به قرینه معنایی: گفته [است]، فرموده [است] ← ماضی نقلی / مفعول فعل «گفته» ← جمله «فرش زمردین بگسترده» / بگسترده، بپرورد ← مضارع التزامی

فارسی ۳ دوازدهم

شاخهٔ فنی و حرفه‌ای و کاردانش

ویرایش جدید
۱۴۰۳

- ♦ بررسی معنی و مفهوم تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ♦ پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- ♦ معنی همهٔ واژگان دشوار + واژه نامهٔ کتاب
- ♦ ارائه سؤالات امتحانی به صورت درس به درس با پاسخ تشریحی
- ♦ نمونه سؤالات امتحانی نوبت اول و دوم با پاسخ تشریحی

فارسی ۲ یازدهم

شاخهٔ فنی و حرفه‌ای و کاردانش

ویرایش جدید
۱۴۰۳

- ♦ بررسی معنی و مفهوم تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ♦ پاسخ سؤالات کارگاه درس پژوهی
- ♦ معنی همهٔ واژگان دشوار + واژه نامهٔ کتاب
- ♦ ارائه سؤالات امتحانی به صورت درس به درس با پاسخ تشریحی
- ♦ نمونه سؤالات امتحانی نوبت اول و دوم با پاسخ تشریحی

فارسی ۱ دهم

شاخهٔ فنی و حرفه‌ای و کاردانش

ویرایش جدید
۱۴۰۳

- ♦ بررسی معنی و مفهوم تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ♦ پاسخ سؤالات کارگاه درس پژوهی
- ♦ معنی همهٔ واژگان دشوار + واژه نامهٔ کتاب
- ♦ ارائه سؤالات امتحانی به صورت درس به درس با پاسخ تشریحی
- ♦ نمونه سؤالات امتحانی نوبت اول و دوم با پاسخ تشریحی

فارسی ۳ دوازدهم

رشته‌های ریاضی - تجربی - انسانی - معارف

ویرایش جدید
۱۴۰۳

- ♦ بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ♦ بررسی دقیق نکات دستوری ابیات و عبارات
- ♦ پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- ♦ بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- ♦ ارائه سؤالات امتحانات نهایی و تألیفی
- ♦ به صورت درس به درس در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری با پاسخ تشریحی

فارسی ۲ یازدهم

رشته‌های ریاضی - تجربی - انسانی - معارف

ویرایش جدید
۱۴۰۳

- ♦ بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ♦ بررسی دقیق نکات دستوری ابیات و عبارات
- ♦ پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- ♦ بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- ♦ ارائه سؤالات امتحانات نهایی و تألیفی
- ♦ به صورت درس به درس در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری با پاسخ تشریحی

فارسی ۱ دهم

رشته‌های ریاضی - تجربی - انسانی - معارف

ویرایش جدید
۱۴۰۳

- ♦ بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر
- ♦ بررسی دقیق نکات دستوری ابیات و عبارات
- ♦ پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی
- ♦ بررسی و تحلیل تمامی ابیات مندرج در کارگاه متن پژوهی
- ♦ ارائه سؤالات امتحانات نهایی و تألیفی
- ♦ به صورت درس به درس در سه قلمرو زبانی، ادبی و فکری با پاسخ تشریحی